

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT
av den 19 juli 2002
om bekämpande av människohandel

(2002/629/RIF)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 29, artikel 31 e och artikel 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽³⁾, i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 och från Europeiska rådet i Santa Maria da Feira den 19 och 20 juni 2000, enligt förteckningen på resultattavlan, samt i Europaparlamentets resolution av den 19 maj 2000 om kommissionens meddelande om vidare åtgärder i kampen mot kvinnohandel nämns eller efterlyses lagstiftningsåtgärder mot människohandel, inklusive gemensamma definitioner, grunder för åtal och påföljder.

(2) Rådets gemensamma åtgärd 97/154/RIF av den 24 februari 1997 om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn ⁽⁴⁾ bör följas upp med ytterligare lagstiftningsåtgärder som syftar till att komma till rätta med skillnaderna i rättsliga betraktelsesätt i medlemsstaterna och som bidrar till utveckling av ett effektivt samarbete mellan rättsvärdande myndigheter och organ för att bekämpa människohandel.

(3) Människohandel innebär en allvarlig kränkning av de grundläggande mänskliga rättigheterna och den mänskliga värdigheten och bedrivs med hänsynslösa metoder såsom övergrepp på och vilsledande av utsatta personer, liksom våld, hot, skuldsloveri och tvång.

(4) FN:s tilläggsprotokoll till konventionen om gränsöverskridande organiserad brottslighet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, är ett viktigt steg mot internationellt samarbete på detta område.

(5) Barn är mer sårbara och löper därför större risk att bli offer för människohandel.

(6) Det viktiga arbete som utförs av internationella organisationer, särskilt FN, måste kompletteras med insatser av Europeiska unionen.

(7) För att komma tillrätta med det allvarliga brottet människohandel är det nödvändigt med både enskilda åtgärder i varje medlemsstat och en övergripande strategi, där definitionen av gemensamma brottsrekvisit i samtliga medlemsstaters straffrätt och effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, ingår som en integrerad del. I enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna inskränker sig detta rambeslut till det minimum som krävs för att målen skall uppnås och går inte utöver vad som är nödvändigt för det syftet.

(8) Det är nödvändigt att införa påföljder för gärningsmännen som är tillräckligt stränga för att människohandel skall omfattas av de instrument som redan har antagits i syfte att bekämpa organiserad brottslighet, såsom rådets gemensamma åtgärd 98/699/RIF av den 3 december 1998 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott ⁽⁵⁾ och rådets gemensamma åtgärd 98/733/RIF av den 21 december 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EGT C 62 E, 27.2.2001, s. 324.

⁽²⁾ EGT C 35 E, 28.2.2002, s. 114.

⁽³⁾ EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 63, 4.3.1997, s. 2.

⁽⁵⁾ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1. Gemensamma åtgärden senast ändrad genom beslut 2001/500/RIF (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

⁽⁶⁾ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

- (9) Detta rambeslut bör bidra till att bekämpa och förhindra människohandel genom att komplettera de instrument som antagits av rådet på detta område, såsom rådets gemensamma åtgärd 96/700/RIF av den 29 november 1996 om upprättande av ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för att bekämpa människohandel och sexuellt utnyttjande av barn (STOP) ⁽¹⁾, rådets gemensamma åtgärd 96/748/RIF av den 16 december 1996 om utvidgning av det uppdrag Europols narkotikaenhet erhöi ⁽²⁾, Europaparlamentets och rådets beslut nr 293/2000/EG av den 24 januari 2000 om att anta ett program för gemenskapens insatser (Daphne-programmet) (2000–2003) för förebyggande åtgärder i kampen mot våld mot barn, ungdomar och kvinnor ⁽³⁾, rådets gemensamma åtgärd 98/428/RIF av den 29 juni 1998 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk ⁽⁴⁾, rådets gemensamma åtgärd 96/277/RIF av den 22 april 1996 om en ordning för utbyte av sambandspersoner för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater ⁽⁵⁾ och rådets gemensamma åtgärd 98/427/RIF av den 29 juni 1998 om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål ⁽⁶⁾.
- (10) Rådets gemensamma åtgärd 97/154/RIF bör därför upphöra att gälla såvitt avser människohandel.

- d) betalning eller förmåner ges eller tas emot för att erhålla medgivande från en person som har kontroll över en annan person

i syfte att exploatera den personens arbetskraft eller tjänster, inbegripet åtminstone tvångsarbete eller obligatoriska tjänster, slaveri eller sådana förhållanden som kan liknas vid slaveri eller trälldom, eller

i syfte att exploatera honom eller henne i prostitution eller andra former av sexuell exploatering, inbegripet i pornografi.

2. Samtycke av den som är offer för människohandel till den avsedda eller faktiska exploateringen skall sakna betydelse, om något av de medel som anges i punkt 1 har använts.

3. När en handling som anges i punkt 1 rör ett barn skall det vara ett straffbart människohandelsbrott, även om inte några av de medel som anges i punkt 1 har använts.

4. I detta rambeslut avses med barn en person som är yngre än 18 år.

Artikel 2

Anstiftan, medhjälp, främjande och försök

Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga anstiftan, medhjälp, främjande och försök att begå de brott som anges i artikel 1.

Artikel 3

Påföljder

Brott som avser människohandel för arbetskraftsexploatering eller sexuell exploatering

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga följande handlingar:

Rekrytering, transport, överföring, hysande, senare mottagande av en person, inbegripet utbyte eller överföring av kontroll över denna person, om

- a) tvång, våld eller hot, inklusive bortförande, brukas, eller
- b) svikligt förfarande eller bedrägeri brukas, eller
- c) maktmissbruk eller utnyttjande av en utsatt belägenhet förekommer, som är av sådan art att personen inte har något annat verkligt eller godtagbart val än att ge efter för det missbruk eller utnyttjande som utövas, eller

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de brott som anges i artiklarna 1 och 2 skall beläggas med effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder som kan medföra utlämning.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de brott som anges i artikel 1 skall beläggas med maximistraff på minst åtta års fängelse, om brotten har begåtts under någon av följande omständigheter:

- a) Brottet har inneburit att brottsoffrets liv har satts på spel genom uppsåt eller grov oaktsamhet.
- b) Brottet har begåtts mot ett offer som var särskilt utsatt. Ett brottsoffer skall anses ha varit särskilt utsatt åtminstone i fall då offret var under den sexuella självbestämmandeåldern enligt den nationella lagstiftningen och om brottet har begåtts i syfte att exploatera honom eller henne i prostitution eller andra former av sexuell exploatering, inbegripet i pornografi.

⁽¹⁾ EGT L 322, 12.12.1996, s. 7.

⁽²⁾ EGT L 342, 31.12.1996, s. 4.

⁽³⁾ EGT L 34, 9.2.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

⁽⁵⁾ EGT L 105, 27.4.1996, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT L 191, 7.7.1998, s. 1.

- c) Brottet har begåtts med användande av grovt våld eller orsakat brottsoffret särskilt allvarlig skada.
- d) Brottet har begåtts inom ramen för en kriminell organisation enligt gemensam åtgärd 98/733/RIF, bortsett från den påföljdsnivå som däri anges.

Artikel 4

Juridiska personers ansvar

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer skall kunna hållas ansvariga för brott som avses i artiklarna 1 och 2 och som begås till förmån för dessa juridiska personer av någon person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation, grundad på

- a) befogenhet att företräda den juridiska personen, eller
- b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
- c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

2. Utöver vad som redan angivits i punkt 1 skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer skall kunna hållas ansvariga när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna juridiska person begå ett brott som anges i artiklarna 1 och 2.

3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 skall inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till de brott som avses i artiklarna 1 och 2.

4. I detta rambeslut avses med *juridisk person* varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.

Artikel 5

Påföljder för juridiska personer

Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person som är ansvarig i enlighet med artikel 4 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, som innefattar bötesstraff eller administrativa avgifter och som får innefatta andra påföljder, såsom

- a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- c) rättslig övervakning,
- d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
- e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 6

Behörighet och lagföring

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet beträffande ett brott som avses i artiklarna 1 och 2 när

- a) brottet har begåtts helt eller delvis inom medlemsstatens territorium, eller
- b) gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten, eller
- c) brotten har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad inom medlemsstatens territorium.

2. En medlemsstat får besluta att den inte kommer att tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter kommer att tillämpa bestämmelserna om behörighet i punkt 1 b och c när brottet har begåtts utanför dess territorium.

3. En medlemsstat som enligt sin lagstiftning inte utlämnar sina egna medborgare skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet över och i lämpliga fall lagföra de brott som anges i artiklarna 1 och 2 som har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium.

4. Medlemsstater som beslutar att tillämpa bestämmelserna i punkt 2 skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om detta, i lämpliga fall med uppgift om i vilka särskilda fall eller under vilka särskilda omständigheter som beslutet gäller.

Artikel 7

Skydd av och stöd till brottsoffer

1. Medlemsstaterna skall fastställa att utredning eller lagföring av brott som omfattas av detta rambeslut inte skall vara beroende av ett brottsoffers anmälan eller anklagelse, åtminstone i fall där artikel 6.1 a är tillämplig.

2. Barn som blir offer för ett brott som anges i artikel 1 bör anses som särskilt utsatta brottsoffer enligt artiklarna 2.2, 8.4 och 14.1 i rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ⁽¹⁾.

3. Om offret är ett barn skall varje medlemsstat vidta möjliga åtgärder för att garantera barnets familj lämpligt stöd. Särskilt skall varje medlemsstat, där det är lämpligt och möjligt, tillämpa artikel 4 i rambeslut 2001/220/RIF på den familj som det hänvisas till.

Artikel 8

Territoriell räckvidd

Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

⁽¹⁾ EGT L 82, 22.3.2001, s. 1.

*Artikel 9***Tillämpning av gemensam åtgärd 97/154/RIF**

Gemensam åtgärd 97/154/RIF skall upphöra att gälla såvitt avser människohandel.

*Artikel 10***Genomförande**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut före den 1 augusti 2004.
2. Medlemsstaterna skall senast den dag som anges i punkt 1 till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport upprättad med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen, skall rådet före

den 1 augusti 2005 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut.

*Artikel 11***Ikraftträdande**

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Officiella tidningen.

Utfärdat i Bryssel den 19 juli 2002.

På rådets vägnar
T. PEDERSEN
Ordförande